

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

LIFE Population level management and
DINALP conservation of brown bears in northern
BEAR Dinaric Mountains and the Alps

LIFE13 NAT/SI/000550

Protokol za delovanje intervencijske skupine

April, 2017

Dokument je nastal v okviru projekta LIFE DINALP BEAR (LIFE13 NAT/SI/000550)

Osnova za izdelavo tega dokumenta so *Smernice za delovanje intervencijskih skupin* (Černe R., Majič Skrbinšek A., Bartol M., Jonozovič M., Angeli F., Bartol M., Blažič M., Bragalanti N., Groff C., Huber Đ., Jerina K., Krma P., Knauer F., Marinčič T., Molinari P., Molinari-Jobin A., Musil T., Pedrotti L., Rauer G., Reljić S., Sila A., Slijepčević V., Stoffella A., Vilfan M., Vivoda B., Wilson S. 2015), pripravljene v okviru akcije A.1 projekta LIFE DINALP BEAR

Namen dokumenta: Ta Protokol je nastal z namenom izboljšanja kvalitete in poenotenja delovanja skupine za hitro ukrepanje v primeru ogrožanja življenja ljudi in premoženja po velikih zvereh (t.i. intervencijske skupine). Dokument bo tudi poenotil zbiranje podatkov o intervencijah v Sloveniji in sosednjih državah.

Slika: Andrej Sila

LIFE
DINALP
BEAR

LIFE13 NAT/SI/000550

Kazalo vsebine

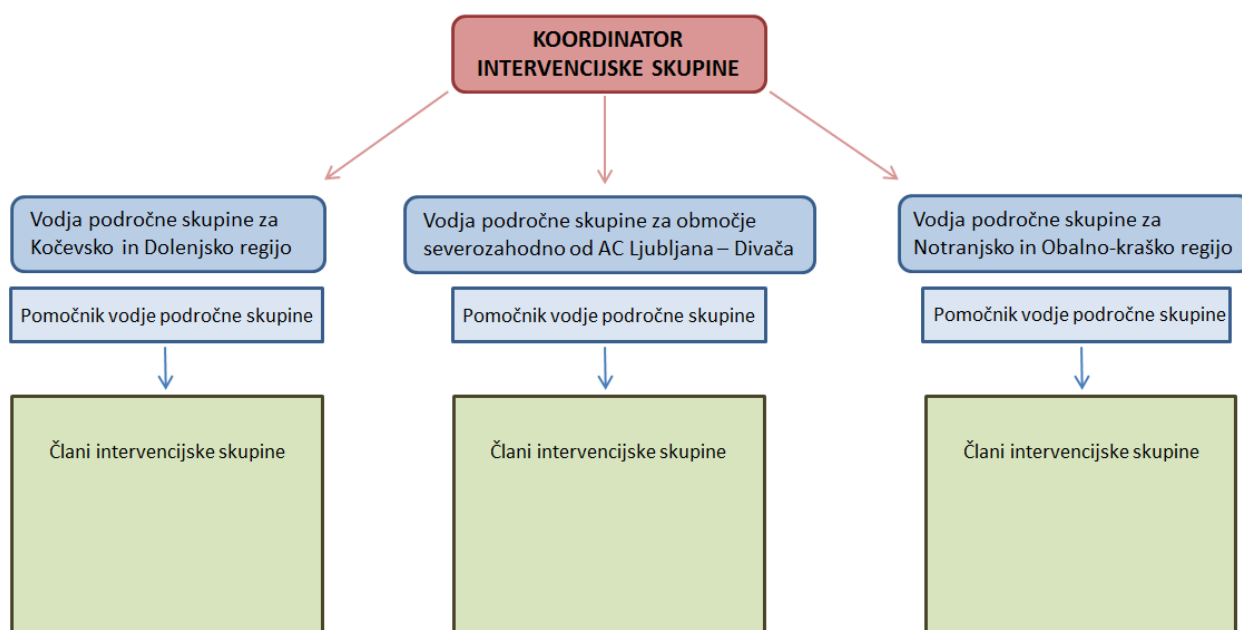
Zakonske podlage za delovanje intervencijske skupine	- 1 -
Oganigram intervencijske skupine v Sloveniji	- 1 -
Odgovornosti in pooblastila intervencijske skupine	- 2 -
Naloge intervencijske skupine in situacije, v katerih mora intervencijska skupina ukrepati	- 2 -
Poškodovana ali ogrožena žival	- 2 -
Žival na avtocesti	- 4 -
Osiroтели mladiči	- 5 -
Najdena mrtva žival	- 6 -
Žival, ki (potencialno) ogroža varnost ljudi	- 7 -
Žival, ki povzroča škodo na človekovi posesti (primeri, ko so poleg povračila odškodnine potrebni tudi drugi interventni ukrepi).....	- 11 -
Oprema intervencijske skupine	- 12 -
Protokol za zbiranje podatkov intervencijske skupine	- 14 -

Zakonske podlage za delovanje intervencijske skupine

Intervencijska skupina je ustanovljena s sklepom ministra, pristojnega za okolje (*Sklep o ustanovitvi in delovanju skupine za hitro ukrepanje v primeru ogrožanja življenja ljudi in premoženja po velikih zvereh*). Sklep ministra je izdan na podlagi Zakona o ohranjanju narave ter Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04 s spremembami in dopolnitvami), Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 s spremembami in dopolnitvami), Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04 s spremembami in dopolnitvami).

S sklepom minister določi strukturo delovanja skupine in njene člane (koordinator, vodje področnih skupin, pomočniki vodij in člani področnih skupin). S sklepom so prav tako določene vloge posameznih članov in naloge intervencijske skupine.

Oganigram intervencijske skupine v Sloveniji

Odgovornosti in pooblastila intervencijske skupine

Člani intervencijske skupine se na intervencijah pogosto znajdejo v zelo nevarnih situacijah, kjer so lahko ogrožena tudi njihova življenja in življenja drugih ljudi (npr. napad medveda, promet na avtocesti). Poleg tega člani intervencijske skupine rokujejo s strelnim orožjem in se morajo v kratkem času odločiti o morebitni usmrtni ranjenega ali problematičnega medveda. Zaradi naštetega člani intervencijske skupine nosijo zelo veliko odgovornost.

Intervencijska skupina je pooblaščen, da v namene zagotavljanja varnosti ljudi in usmrtnih prostoživečih živali v času trajanja intervencije uporabi strelno orožje, kjer koli je to potrebno.

Odvzem velikih zveri iz narave na podlagi tega protokola lahko izvede član intervencijske skupine. Za odvzem z odstrelom se lahko pooblasti tudi usposobljenega člana upravljavca lovišča, na območju katerega se nahaja žival, ki jo je treba odvzeti iz narave.

Intervencijska skupina je dolžna ohranjati redne stike z inštitucijami, s katerimi sodeluje na intervencijah. To so predvsem upravljavci lovišč, Policija, upravljavci cest in avtocest, veterinarska služba ter Center za obveščanje.

Če je to zaradi zagotavljanja varnosti potrebno, lahko intervencijska skupina pristojno policijsko enoto zaprosi za zavarovanje območja, upravljavca (avto)ceste in Policijo pa za zaporo (avto)ceste.

Člani intervencijske skupine se na mestu intervencije identificirajo z izkaznico, ki jo izda ministrstvo pristojno za okolje, in uniformo intervencijske skupine.

Za komunikacijo z mediji je pooblaščen koordinator intervencijske skupine oziroma njegov namestnik, po pooblastilu koordinatorja pa tudi vodje področnih skupin in njihovi pomočniki.

Naloge intervencijske skupine in situacije, v katerih mora intervencijska skupina ukrepati

Intervencijska skupina v Sloveniji v veliki večini obravnava klice, ki se navezujejo na medveda, zato se tudi nadaljnje besedilo nanaša na medveda. Kljub temu je intervencijska skupina dolžna ukrepati tudi v primerih, povezanih z ostalimi vrstami velikih zveri. Pri tem naj člani intervencijske skupine smiselno upoštevajo tudi ogroženost posamezne vrste velikih zveri (npr. za dostrelitev poškodovanega risa se odloči le v primeru, ko je zaradi resnosti poškodb smrt živali neizogibna).

Poškodovana ali ogrožena žival

Poškodovan/ranjen medved je v večini primerov medved, ki je bil poškodovan v prometni nesreči, pri lovu/krivolovu, poškodovan s strani drugega medveda itn. Medved v težavah je medved, ki potrebuje pomoč, ker je na primer padel v vodnjak, jamo, se ujel v past itn. Ko član intervencijske skupine dobi informacije o ranjenem medvedu ali medvedu v težavah, se mora nemudoma odpraviti na teren in preveriti informacije (sodelovanje z upravljavci lovišč). Če je potrebno posvetovanje, naj se član obrne na vodjo intervencijske skupine.

Uspavan medved je medved, ki se ga je onespabilo/uspavalo z anestetiki, običajno z namenom premestitve na drugo lokacijo ali izvajanja telemetrijskih raziskav. Pri vsakršnem ravnanju z uspavanim medvedom mora intervencijska skupina opraviti meritve, vzeti vzorce in označiti medveda pred izpustom.

LIFE
DINALP
BEAR

LIFE13 NAT/SI/000550

Poškodovana ali ogrožena žival	Ukrepanje intervencijske skupine v določenih okoliščinah	Priporočena komunikacija z javnostmi
Poškodovan medved (prometna nesreča).	<p>Če je odsek ceste/železnice nevaren, je treba pred kakršnim koli posredovanjem intervencijske skupine v sodelovanju s Policijo in upravljavcem prometnice zapreti cesto/železnico za promet.</p> <p><u>1. Ugotovi se, da je medved mrtev:</u> opravite meritve, vzemite vzorce (glej <i>Najden mrtev medved</i>) in odstranite truplo.</p> <p><u>2. Medved je poškodovan in prisoten na kraju nesreče:</u> takojšen odziv članov intervencijske skupine, usmrtitev/dostrelitev medveda.</p> <p><u>3. Medved je zapustil kraj nesreče:</u> iskanje z usposobljenim lovskim psom - krvosledcem. Če vodnik psa najde medveda, na mestu oceni situacijo in se odloči, ali medveda ustreliti ali ga pustiti (če ni vidnih poškodb).</p>	Podajte informacije o dogodku.
Poškodovan medved (krivolov, ranjen s strani drugega medveda, padec s pečine itn.).	<p>1. Če medveda opazijo v okolici človeških bivališč, se mora član intervencijske skupine nemudoma odpraviti tja.</p> <p>2. Če ima poškodba lahko trajne posledice ali pa je poškodovan medved lahko nevaren za ljudi, usmrtite ali na drug način čim prej odstranite medveda.</p> <p>3. V primeru lažjih poškodb lahko na kraju dogodka zaprosite za veterinarsko pomoč, če je ta mogoča in smiselna.</p>	Podajte informacije o dogodku. Če je bil razlog krivolov, podajte informacije o negativnih posledicah takšnih dejanj za storilca in za medvedjo populacijo.
Ranjen medved (lov).	Iskanje z usposobljenim lovskim psom - krvosledcem in dostrelitev.	Če je v dejanje vključena javnost, podajte ustrezne informacije o dogodku. Če javnost ni vključena, PR dejanja niso potrebna.
Nepoškodovan medved v težavah (past divjega lovca, padec v vodnjak, jamo itn.).	Če je varno, medvedu v težavah pomagajte, sicer ga usmrtite; odločitev je odvisna od vsakega primera posebej. V določenih primerih je smiselno medveda uspravati in rešiti iz težav.	Javnosti podajte objektivne in ustrezne informacije o dogodku.

Žival na avtocesti

<i>Medved na avtocesti</i>	Ukrepanje intervencijske skupine	Priporočena komunikacija z javnostmi
Zdrav medved znotraj avtocestne ograje.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaposite upravitelja avtoceste oziroma policijo, da upočasni oziroma ustavi promet (če je varnost članov intervencijske skupine ogrožena, ta ne sme ukrepati). 2. Medveda izpustite iz avtocestne ograje – npr. odpiranje ograje (sodelovanje z upraviteljem avtoceste). 3. Če je potrebno in okoliščine to omogočajo, medveda uspavajte in premestite. 4. Odstrel medveda je smiseln le če ni druge ustrezne rešitve. 	Javnosti podajte objektivne in ustrezne informacije o dogodku.
Poškodovan medved znotraj avtocestne ograje.	Medveda uspavajte in premaknite v gozd. Če ima poškodba lahko trajne posledice ali je situacija zelo nevarna za vpletene ljudi, je priporočen odstrel medveda.	Javnosti podajte objektivne in ustrezne informacije o dogodku.
Mrtev medved.	Upravljavca avtoceste mora poskrbeti za varnost pri rokovanju s truplom. Pooblaščen oseba (član intervencijske skupine ali druga za to zadolžena oseba) na terenu preveri truplo, nadaljujte s standardnim postopkom (meritve, vzorci itn.).	Javnosti podajte objektivne in ustrezne informacije o dogodku.

LIFE
DINALP
BEAR

LIFE13 NAT/SI/000550

Osiroтели mladiči

Osiroтели medvedji mladiči vsaj do starosti šestih mesecev niso samozadostni in ne morejo sami preživeti v naravi. Medvedji mladiči, ki so jih vzgojili ljudje, imajo več možnosti, da razvijejo problematično obnašanje prav zaradi življenja z ljudmi. V takih primerih se odsvetuje izpust v naravo.

Osiroтели mladiči	Ukrepanje intervencijske skupine	Priporočena komunikacija z javnostmi
Osirotel mladič, najden v naravi.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Član intervencijske skupine se prepriča, da gre res za osirotelega mladiča. 2. Izpustite/odpeljite mladiča k najbližjemu krmišču, čim globlje v gozd, če obstaja možnost za ponovno srečanje z medvedko/materjo. 3. Nadzor (npr. označitev z ušesno markico, samosprožilna kamera, genetski nadzor). 4. Izognite se neposrednemu stiku z ljudmi. 5. Ne hranite neposredno (mleko v steklenički itn.), razen v posebnih situacijah in za kratek čas. 6. Pripravite in vzpostavite posebno komunikacijo z lokalnimi prebivalci. 7. Če mladič ostane v gozdu, nadaljujte z nadzorom, če je to mogoče. 8. Če se mladič med premikanjem naokoli opogumi in stopi v stik z ljudmi ali pa se nekajkrat vrne (2–3-krat) na kraj, kjer je bil prvič najden, ga odvezemite iz narave (evtanazija).	<p>Podajte informacije o življenjskih in prehranjevalnih navadah ter posledicah za medvede, če jih hranimo.</p> <p>Za lokalne prebivalce mora biti zagotovljena posebna komunikacija.</p>
Medvedji mladiči, ki so jih vzgojili ljudje.	Zaradi življenja z ljudmi obstaja velika možnost razvoja problematičnega obnašanja, zato je izpustitev v naravo prepovedana.	Podajte informacije o življenjskih in prehranjevalnih navadah ter posledicah za mladiče, če jih hranimo.

LIFE
DINALP
BEAR

LIFE13 NAT/SI/000550

Najdena mrtva žival

Najden mrtev medved	Ukrep intervencijske skupine	Priporočena komunikacija z javnostmi
Mrtev medved (naravni ali neznani vzrok smrti).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uradna oseba (član intervencijske skupine ali druga pooblaščen oseba) Preveri truplo na terenu in pregleda okolico. 2. Če ni suma nezakonitega odstrela/usmrtitve, nadaljujte z ustaljenim postopkom (meritve, vzorci). 3. Če ni suma nezakonitega odstrela/usmrtitve je ob nejasnih dokazih na kraju dogodka o truplu medveda treba obvestiti veterinarsko službo, ki opravi pregled trupla, če se presodi, da je to smiselno. O smiselnosti pregleda (glede na stopnjo razpadlosti trupla) in načinu transporta trupla se dogovori z veterinarsko službo.	Javnosti podajte objektivne in ustrezne informacije o dogodku.
Nezakonito usmrčen medved.	Takoj je treba poklicati policijo in inšpekcijsko službo. Pred policijsko preiskavo zavarujte kraj nezakonitega dejanja in ga ohranite nespremenjenega. Policija naj pokliče veterinarsko službo (obdukcija, RTG itn.) in/ali forenzični laboratorij.	Javnosti podajte objektivne in ustrezne informacije o dogodku. Če je bil razlog krivolov, podajte informacije o negativnih posledicah tega dejanja za povzročitelja in za medvedjo populacijo.

Žival, ki (potencialno) ogroža varnost ljudi

Poročilo »[Defining, preventing, and reacting to problem bear behaviour in Europe](#)« (slo. Prepoznavanje in preprečevanje problematičnega vedenja medvedov v Evropi) je bila osnova za razvoj protokola za ukrepanje v primerih pojavljanja problematičnih živali (predvsem medvedov).

Protokol nakazuje stopnjo problematičnosti in nujnost ukrepanja v treh kategorijah; zelena (najmanj problematično, ni nujno), rumena in rdeča barva (najbolj problematično, nujno potrebno ukrepanje). Za vsako naštetu medvedje obnašanje so napisani priporočeni ukrepi.

Stopnja težave in nujnost ukrepanja	Obnašanje posameznega medveda	Ukrep intervencijske skupine	Priporočena komunikacija z javnostjo
Zelena	Medved ob srečanju s človekom ni opazil njegove prisotnosti in nadaljuje z naravnim obnašanjem.	Proti medvedu se ne ukrepa.	Podajte informacije o biologiji medveda. Prebivalcem in obiskovalcem območij, kjer se nahaja medved, podajte informacije o srečanjih med človekom in medvedom ter priporočila kako se vesti/odzvati.
	Po naključnem bližnjem srečanju z medvedom se ta nemudoma umakne.	Proti medvedu se ne ukrepa (spremljanje stanja, če je to potrebno).	
	Po naključnem bližnjem srečanju z medvedom se ta postavi na zadnje noge.	Proti medvedu se ne ukrepa (spremljanje stanja, če je to potrebno).	
	Medved vas je opazil, a se ni umaknil in ignorira vašo prisotnost v njegovem naravnem okolju.	Izvajanje nadzora in spremljanje stanja (preplašite medveda, če je potrebno).	Prebivalcem in obiskovalcem podajte ustrezne informacije o srečanjih med človekom in medvedom ter priporočila kako se vesti/odzvati.
Rumena	Medved se večkrat približa stalno naseljenim hišam.	<ol style="list-style-type: none"> Intenzivno spremljanje, odstranitev virov hrane, ki privabljajo medveda in goste vegetacije – zavetje medveda. Če ni druge rešitve (preprečitev škode), –se lahko odloči za odvzem medveda iz narave. 	Podajte ustrezne informacije o življenjskih in prehranjevalnih navadah ter posledicah. Podajte informacije o izogibanju konfliktov med človekom in medvedom.

LIFE
DINALP
BEAR

LIFE13 NAT/SI/000550

Stopnja težave in nujnost ukrepanja	Obnašanje posameznega medveda	Ukrep intervencijske skupine	Priporočena komunikacija z javnostjo
	Samica z mladiči izvede lažni napad.	Spremljanje.	Prebivalcem in obiskovalcem podajte ustrezne informacije o izogibanju konfliktov med človekom in medvedom ter razložite razloge in možne posledice medvedovega obnašanja tako za človeka kot medveda. Podajte informacije o srečanjih med medvedom in človekom (kako se vesti, če srečate medveda).
	Medved lažno napade, ko ga človek preseneti ali izzove.	Preiskava, spremljanje.	Podajte ustrezne informacije o življenjskih in prehranjevalnih navadah ter posledicah; informacije o izogibanju konfliktov med medvedom in človekom.
	Medved brani svojo hrano in ob tem grozi ali lažno napada.	Preiskava, spremljanje. Možen odvzem medveda iz narave.	Prebivalcem in obiskovalcem podajte ustrezne informacije o izogibanju konfliktov med človekom in medvedom (zlasti preprečevanje škode) ter razložite vzroke in možne posledice medvedovega obnašanja tako za človeka kot tudi medveda. Zagotovite dvosmerno komunikacijo z javnostjo (odprti telefon, informiranje prek spleta ipd.).
	Medved išče hrano ali povzroča škodo blizu naseljenih hiš.	1. Spremljanje, preprečevanje škode (varovanje premoženja in odstranitev virov hrane, ki privabljajo medvede), odstranitev goste vegetacije (zavetje za medveda), odvzem medveda iz narave.	Prebivalcem in obiskovalcem podajte ustrezne informacije o izogibanju konfliktov med človekom in medvedom (zlasti preprečevanje škode) ter razložite vzroke in možne posledice medvedovega obnašanja tako za človeka kot tudi medveda. Zagotovite

Stopnja težave in nujnost ukrepanja	Obnašanje posameznega medveda	Ukrep intervencijske skupine	Priporočena komunikacija z javnostjo
	Medved večkrat vstopa v nenaseljene stavbe, kot so skednji, hlevi in kočje, blizu naseljenih hiš.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odvzem medveda iz narave je, odvisno od okoliščin, lahko prva opcija. 2. Odstranitev virov hrane, ki privabljajo medveda, varovanje premoženja, intenziven nadzor, odstranitev goste vegetacije (zavetje za medveda).	dvosmerno komunikacijo z javnostjo (odprti telefon, informiranje prek spleta ipd.).
	Medved napade (fizični kontakt) človeka, potem ko je bil (namenoma ali ne namenoma) izzvan (npr. motenje brloga, prihod med medvedko in mladiče, psi razdražijo medveda itn.).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odvzem medveda iz narave je, odvisno od okoliščin, lahko prva opcija (posvetovanje z vodjo intervencijske skupine). 2. Intenzivni nadzor, če se odloči, da se medveda ne odvzame iz narave.	Prebivalcem in obiskovalcem podajte ustrezne informacije o izogibanju konfliktov med človekom in medvedom ter razložite vzroke in možne posledice medvedovega obnašanja tako za človeka kot tudi medveda.
	Medved pogosto vstopa na gosto poseljena območja.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odstranitev ali zavarovanje virov hrane, ki privabljajo medveda. 2. Odvzem medveda iz narave je, odvisno od okoliščin, lahko tudi prva opcija.	Prebivalcem in obiskovalcem podajte ustrezne informacije in navodila o izogibanju konfliktov med medvedom in človekom ter razložite vzroke in možne posledice medvedovega obnašanja tako za človeka kot tudi medveda. Zagotovite dvosmerno komunikacijo z javnostjo (odprti telefon, informiranje prek spleta ipd.).
	Medved z napadom brani hrano (fizični kontakt).	Odvzem medveda iz narave.	Podajte ustrezne informacije in navodila o izogibanju konfliktov med človekom in medvedom ter utemeljite ukrepe z razlago o vzrokih in posledicah medvedovega obnašanja tako za človeka kot tudi medveda.

LIFE
DINALP
BEAR

LIFE13 NAT/SI/000550

Stopnja težave in nujnost ukrepanja	Obnašanje posameznega medveda	Ukrep intervencijske skupine	Priporočena komunikacija z javnostjo
	Medved na majhni razdalji sledi ljudem.	Odvzem medveda iz narave.	Podajte ustrezne informacije in navodila o izogibanju konfliktov med človekom in medvedom ter utemeljite ukrepe z razlago o vzrokih in posledicah medvedovega obnašanja tako za človeka kot tudi medveda. Zagotovite dvosmerno komunikacijo z javnostjo (odprti telefon, vprašanja in odgovori na spletu ...).
	Ranjen medved napade človeka.	Odvzem medveda iz narave.	Utemeljite ukrepe z razlago o vzrokih in posledicah medvedovega obnašanja tako za človeka kot tudi medveda. Zagotovite dvosmerno komunikacijo z javnostjo (odprti telefon, vprašanja in odgovori na spletu ...).
	Intervencijska skupina ne uspe odvrniti medveda od vstopanja na gosto naseljeno območje ali vstopanja v nenaseljene stavbe, ki so blizu naseljenih hiš.	Odvzem medveda iz narave.	Zagotovite dvosmerno komunikacijo z javnostjo (odprti telefon, vprašanja in odgovori na spletu ...).
	Medved vstopi v naseljene stavbe.	Odvzem medveda iz narave.	Podajte ustrezne informacije in navodila o izogibanju konfliktov med človekom in medvedom ter utemeljite ukrepe z razlago o vzrokih in posledicah medvedovega obnašanja tako za človeka kot tudi medveda. Zagotovite dvosmerno komunikacijo z javnostjo (odprti telefon, vprašanja in odgovori na spletu ...).
	Medved napade človeka, ne da bi bil (namenoma ali ne namenoma) izzvan.	Odvzem medveda iz narave.	Utemeljite ukrepe z razlago o vzrokih in posledicah medvedovega obnašanja tako za človeka kot tudi medveda.

Žival, ki povzroča škodo na človekovi posesti (primeri, ko so poleg povračila odškodnine potrebni tudi drugi interventni ukrepi)

Obnašanje posameznega medveda	Ukrep intervencijske skupine v Sloveniji in na Hrvaškem	Priporočena komunikacija z javnostjo
Medved enkrat ali večkrat povzroči škodo na nezavarovani ali slabo zavarovani drobnici, čebeljih panjih, silažnih balah ali drugi posesti, ki jo je možno zavarovati z razpoložljivimi ukrepi (npr. električna ograja ali pastirski psi).	Izboljšanje zaščitnih ukrepov in osnovni nadzor, da se ugotovi učinkovitost zaščitnih ukrepov, če so le-ti nameščeni.	Podajte ustrezne informacije o tem, zakaj pride do škode in kako jo preprečiti.
Medved večkrat povzroči škodo na posesti, čeprav je ta ustrezno zavarovana. To so lahko zgolj izjeme.	Po izboljšanju zaščitnih ukrepov, odvrčanje ali odvzem medveda iz narave (odvisno od okoliščin).	Podajte ustrezne informacije o tem, zakaj škoda nastane in kako izboljšati preprečevanje škode. Podajte informacije o tem, zakaj je bil medved odvzet iz narave.
Medved je enkrat ali dvakrat povzročil škodo na večjih rejnih živalih (govedo, konji).	Spremljanje dogajanja, ponovna ocena in prilagoditev zaščitnih ukrepov, če je to mogoče. Vložek v zaščitne ukrepe naj bo sorazmeren z vrednostjo varovanega premoženja.	Podajte ustrezne informacije o tem, zakaj škoda nastane in kako izboljšati preprečevanje škode.
Medved ponavljajoče povzroča škodo na večji živini (govedo, konji).	1. Pregled, ocena in prilagoditev zaščitnih ukrepov, če strokovnjak oceni, da je to mogoče in smiselno. 2. Če zgolj en medved povzroča škodo, odvzem medveda iz narave.	Podajte ustrezne informacije o tem, zakaj škoda nastane in kako izboljšati preprečevanje škode.
Medved povzroča škodo na posesti, ki se je zaradi različnih razlogov ne da zavarovati (sadovnjaki okoli vasi ...). Živina ni del te definicije.	1. Pregled, ocena in prilagoditev potencialnih zaščitnih ukrepov. 2. Odvisno od situacije, odvrčanje medveda s plašenjem. 3. Odvzem medveda iz narave je lahko ena od opcij.	Podajte ustrezne informacije o tem, zakaj škoda nastane in kako izboljšati preprečevanje škode. Podajte informacije o tem, zakaj so bile določene odločitve sprejete.

Oprema intervencijske skupine

- Oprema za odlov (uspavanje) in premestitev:

Obvezna oprema	Priporočena oprema
<ul style="list-style-type: none"> – anestetiki – uspavalna puška – daljnogled za puško – drog z iglo za uspavanje, brizgalke za drog in igle – uspavalne puščice – naboji s CO₂ ali smodnikom – brizgalke, zaboj za brizgalke, igle, ovojke, stabilizatorji, varnostne kapice za puščice – klešče ali palica za odstranitev brizgalk iz cevi puške – polnilo in konektor za brizgalke, igla za sprostitvev tlaka – cevna past (Culvert) – pasti za transport, transportna kletka – pripomočki za tehtanje/merjenje (kljunasto merilo, tehtnica, mreža za tehtanje, merilni stativ, zložljiv meter, meter, termometer): – kemične snovi (EDTA, etilni alkohol ...)	<ul style="list-style-type: none"> – pihalnik – puščice za pihalnik – puščice z oddajnikom – oddajnik za puščice – igle za trening – oprema za genetske vzorce – mreže/pasti za ulov (za medvede, uspavane na drevesih) – plezalna oprema (če uspavan medved ostane na drevesu) – nočni daljnogled za puško

- Sledilna in telemetrična oprema:

Obvezna oprema	Priporočena oprema
<ul style="list-style-type: none"> – ušesne znamke – pripomočki za označevanje (klešče) – oprema za genetske vzorce – brizgalka za mikročipe – vijaki, ključi, izvijači za ovratnice/znamke – telemetrična ovratnica GPS	<ul style="list-style-type: none"> – telemetrična antena (Yagi) – paličasta antena – telemetrični sprejemnik

- Oprema za odvrčanje medveda s plašenjem:

Obvezna oprema	Priporočena oprema
<ul style="list-style-type: none"> - kemična odvrčala - orožje in strelivo za plašenje (gumijasti naboji)	<ul style="list-style-type: none"> - plašilni naboji za medveda - rakete

LIFE
DINALP
BEAR

	- lajka/karelijski medvedar ali druga primerna pasma psov, ki je dresirana za delo z medvedi
--	--

- Oprema za sledenje ranjenega medveda:

Obvezna oprema	Priporočena oprema
- usposobljeni lovski psi - krvosledci - strelno orožje (primerne kalibra) - strelivo (lovski naboji s primerno energijo in maso krogle)	

- Oprema za samoobrambo in varovanje:

Obvezna oprema	Priporočena oprema
- strelno orožje (primerne kalibra) - strelivo (lovski naboji s primerno energijo in maso krogle) - prva pomoč	- solzivec

- Druga orodja:

Obvezna oprema	Priporočena oprema
- identifikacijska izkaznica intervencijske skupine - vrvi - rokavice iz lateksa, maska za obraz - skalpel - čelne svetilke - žaga za kovino in les - sekira - kladivo - klešče - video kamera - rezervne baterije	- uniforma - opozorilna tabla - električna ograja, voltmeter - hladilna torba - IR namerilna naprava - daljinomer - nočna optika - polnilnik akumulatorjev - silikon

Člani intervencijske skupine in psi, ki sodelujejo na intervencijah, morajo biti zavarovani za primere telesnih poškodb in za odgovornost v času trajanja intervencij.

Protokol za zbiranje podatkov intervencijske skupine

Države v osrednji Evropi (Avstrija, Hrvaška, Italija in Slovenija) imajo različne sisteme beleženja podatkov, ki jih zbirajo intervencijske skupine. Smiselno je poenotiti zbiranje in beleženje podatkov, tako da so primerljivi in da je upravljanje z medvedi poenoteno. V tem poglavju je predpisano, kateri so splošni podatki, ki naj bi jih pri svojem delu zbirala intervencijska skupina.

Zabeleži na se vse prejete klice, ko se klicatelj počuti ogroženega s strani velikih zveri, tudi če intervencijska skupina ni ukrepala na terenu. Ta podatkovna baza naj ne vključuje škodnih primerov, ki jih povzročijo velike zveri. Treba je zabeležiti podatke in točen kraj dogodka, ki je sprožil intervencijo, vzrok intervencije in ukrepe, izvedene med intervencijo. V primeru napada na človeka naj bodo v stolpcu »ostale informacije« zelo podrobno napisane okoliščine napada (aktivnost napadene osebe med napadom, velikost medveda, prisotnost mladičev, tip fizičnega kontakta, resnost poškodb itn.). Spodnja tabela prikazuje obvezne podatke, ki naj jih zbira intervencijska skupina. Primeri vnosa podatkov so prikazani pod tabelo.

Datum in ura klica	Klicatelj	Živalska vrsta	Kraj dogodka	GPS koord inate	Razlogi za intervencijo	Vzrok intervencije, tip in opis situacije	Ukrep	Ostale info.	Udeleženi člani int. skupine

Datum in ura klica: Datum in ura prejetega klica.

Klicatelj: Možnosti: center za obveščanje (112), policija (113), občan, drugo (navedi).

Živalska vrsta: S katero vrsto velikih zveri ima intervencijska skupina opravka?

Možnosti (rjavi medved, volk, ris, drugo-navedi).

Kraj dogodka: Lokalno ime, kjer se je dogodek zgodil.

GPS koordinate: Zabeležena naj bo točna lokacija dogodka (X in Y koordinate).

Vzrok intervencije: Razlog, zakaj je bila poklicana intervencijska skupina. Možni vnosi so navedeni v spodnji tabeli.

Tip in opis situacije: natančno opišite situacijo, ki je povzročila intervencijo ali problematično obnašanje živali. Možni vnosi so navedeni v spodnji tabeli.

LIFE
DINALP
BEAR

LIFE13 NAT/SI/000550

Vzrok intervencije	Tip situacije	Opis situacije
poškodovana ali ogrožena žival		poškodovana žival - prometna nesreča
		poškodovana žival - legalni lov
		poškodovana žival - drugi vzroki (krivolov, naravne poškodbe itd.)
		nepoškodovana ogrožena žival (v zanki, v jami itd.)
žival na avtocesti		nepoškodovana žival znotraj AC ograje
		poškodovana žival znotraj AC ograje
		mrtva žival
najden osiroteli mladič		v naravi najden mladič
		najden udomačen mladič
najdena mrtva žival		najdena mrtva žival - naravna smrt ali neznan vzrok smrti
		najdena nelegalno ubita žival
žival (potencialno) ogroža varnost ljudi	ŽIVAL V/PRI NASELJU	žival se pogosto pojavlja v bližini naselja
		žival išče hrano in/ali povzroča škodo v bližini naselja
		žival pogosto vstopa v skednje, staje, prazne stavbe ipd.
		žival pogosto vdira v strnjena naselja
		žival vdre v naseljeno zgradbo
		žival ni bila učinkovito pregnana iz naselja ali zgradbe kljub večkratnim intervencijam
	OPAŽANJE ŽIVALI V NARAVI	naravno vedenje živali, ki se ne zaveda prisotnosti človeka
		srečanje z živaljo, ki se nemudoma umakne
		srečanje z medvedom, ki se vzpne na zadnje noge
		opažanje živali v naravi, ki se kljub zavedanju prisotnosti človeka ne umakne
		žival na kratki razdalji zasleduje človeka
	LAŽNI NAPAD MEDVEDA	lažni napad medvedke z mladiči
		lažni napad medveda, ki ga je človek presenetil ali izzval
		lažni napad ali zastraševanje medveda, ki brani hrano
	NAPAD ŽIVALI NA ČLOVEKA	napad živali s fizičnim kontaktom - žival je bila izzvana (pes, vznemirjanje v brlogu ipd.)
		napad živali s fizičnim kontaktom - žival brani hrano
napad ranjene živali		
napad živali na človeka s fizičnim kontaktom - žival ni bila izzvana		
žival povzroča škodo na premoženju in so razen odškodnine potrebni drugi interventni ukrepi		pogosta škoda na nevarovanih ali pomanjkljivo varovanih škodnih objektih (drobnica, čebelnjaki, bale itd.), ki jih je možno učinkovito varovati
		pogosta škoda na ustrezno varovanih škodnih objektih
		škoda na govedu ali konjih - največ dvakrat
		škoda na govedu ali konjih - pogosto
drugo (navedi)		pogosta škoda na objektih, ki jih ni možno učinkovito varovati (sadovnjaki okrog vasi ipd.)

Ukrepi: kako se je odzvala/posredovala intervencijska skupina?

- Možnosti:
- ukrepanje ni potrebno
  - telefonski pogovor s klicateljem
  - obisk mesta dogodka in razgovor z ljudmi
  - zasledovanje domnevno ranjene živali
  - plašenje, preganjanje živali
  - odstranjevanje atraktantov (smeti, hrane ipd.)
  - uspavanje in preselitev živali
  - odstrel živali
  - reševanje ogrožene živali (iz zanke, vodnjaka ipd.)
  - drugi ukrepi (navedite kateri)

Ostale informacije: poleg obveznih podatkov (npr. podrobnosti napada na človeka) lahko člani intervencijske skupine zberejo tudi dodatne (npr. kolikokrat so opazili problematično žival, so jo opazili podnevi, so bili ugotovljeni znaki agresivnosti, kako daleč od hiš so opazili žival itn.).